

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2022. július 27.
(OR. en)

11625/22

Intézményközi referenciaszám:
2022/0225(NLE)

ENER 385
ENV 780
CLIMA 386
IND 307
RECH 461
COMPET 633
ECOFIN 767

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	a delegációk
Tárgy:	Javaslat – A TANÁCS RENDELETE az összehangolt gázkereslet-csökkentési intézkedésekről

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak az Energiaügyi Tanács 2022. július 26-i rendkívüli ülésén elért politikai megállapodást követően az összehangolt gázkereslet-csökkentési intézkedésekről szóló tanácsi rendeletjavaslat szövegét.

A mellékletben szereplő szöveget a jogász-nyelvészek még ellenőrizni fogják.

A Tanács úgy határozott, hogy engedélyezi e rendelet elfogadására az írásbeli eljárás alkalmazását.

2022/0225 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS RENDELETE

az összehangolt gázkereslet-csökkentési intézkedésekről

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 122. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

- (1) Az Oroszországi Föderáció, az Unió fő külső gázszállítója katonai agressziót indított az Energiaközösség egyik szerződő fele, Ukrajna ellen. Az Ukrajna elleni orosz katonai agresszió 2022 februárja óta bekövetkezett eszkalálódása a gázellátás jelentős csökkenéséhez vezetett, mivel az Oroszországi Föderáció szándékosan kísérletet tett a gáz politikai fegyverként való alkalmazására. Az Oroszországból Belaruszon keresztül történő vezetékes gázszállítás leállt, míg az Ukrajnán keresztül szállított gáz mennyisége folyamatosan csökken. Az Oroszországból érkező teljes szállítási volumen jelenleg nem éri el a 2016–2021 közötti időszak átlagának 30 %-át. Az ellátás csökkenése példátlanul magas és ingadozó energiaárakhoz vezetett, ami hozzájárult az inflációhoz, és további gazdasági visszaesés kockázatát hordozza magában Európában.

- (2) Mindezek figyelembevételével az Unió 2022. május 18-án kidolgozta a REPowerEU tervet¹ azzal a céllal, hogy a lehető leghamarabb, de legkésőbb 2027-ig megszüntesse az Unió orosz fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségét. Ennek eléréséhez a REPowerEU terv energiamegtakarítással és az energiahatékonysággal kapcsolatos intézkedéseket határoz meg, és a fosszilis tüzelőanyagok felváltása érdekében javasolja a tiszta energia gyorsított bevezetését a háztartásokban, az iparban és az energiatermelésben. A kínálati oldalra vonatkozó intézkedések magukban foglalhatják többek között a gázbeszerzések jobb koordinálását, valamint az európai gázpiaci szereplők általi közös beszerzések elősegítését a nemzetközi gázpiacon, továbbá minden arra irányuló erőfeszítést, hogy meg lehessen őrizni az olyan villamosenergia-termelési kapacitásokat, amelyek nem importált gázon alapulnak.
- (3) Az Unió további intézkedéseket hozott annak érdekében, hogy növelje felkészültségét a gázellátási zavarok esetére. Az (EU) 2022/1032 európai parlamenti és tanácsi rendeletet² azzal a céllal fogadták el, hogy a következő télre biztosítva legyen a föld alatti tárolóhelyek feltöltöttsége.
- (4) Ezenkívül a Bizottság 2022 februárjában és 2022 májusában elvégezte az összes nemzeti vészhelyzeti terv részletes vizsgálatát, valamint mélyrehatóan megvizsgálta az ellátásbiztonsági helyzetet. A 2022 februárja óta hozott intézkedéseket úgy alakították ki, hogy 2027-ig teljes mértékben ki lehessen vezetni az orosz gázt, és csökkenteni lehessen a további jelentős ellátási zavarokból eredő kockázatokat.
- (5) Az Oroszországból érkező gázellátás zavarainak közelmúltbeli eszkalálódása azonban előrevetíti a jelentős kockázatát annak, hogy Oroszország a közeljövőben hirtelen és egyoldalúan huzamosabb időre teljesen leállítja a gázszállítást. Az Uniónak ezért számolnia kell ezzel a kockázattal, és – a szolidaritás szellemében – fel kell készülnie annak lehetőségére, hogy Oroszország felől a gázellátás megszakad. Azonnali proaktív fellépésre van tehát szükség a további zavarkeltő intézkedések előrejelzéséhez és az Unió jövőbeli sokkhatásokkal szembeni ellenálló képességének megerősítéséhez. Az uniós szintű összehangolt fellépés révén elkerülhetők a gázellátás esetleges megszakadásából eredő, a gazdaságot és a polgárokat érő súlyos károk.

¹ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: REPowerEU terv (COM(2022) 230 final).

² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/1032 rendelete^[1] (2022. június 29.) az (EU) 2017/1938 és a 715/2009/EK rendeletnek a földgáztárolás tekintetében történő módosításáról (HL L 173., 2022.6.30., 17. o.).

- (6) Az (EU) 2017/1938 rendeletben meghatározott, a gázellátás biztonságára vonatkozó jelenlegi jogi keret¹ nem kezeli megfelelően a nagyobb gázszolgáltatók 30 napot meghaladó ellátási zavarait. Az ilyen ellátási zavarokra vonatkozó jogi keret hiánya a tagállamok koordinálatlan fellépésének kockázatához vezet, ami veszélyezteti a szomszédos tagállamok ellátásbiztonságát, és további terheket róhat az uniós iparra és fogyasztókra.
- (7) Az Európai Tanács 2022. március 24–25-i ülésének következtetéseiről szóló, 2022. április 7-i állásfoglalásában az Európai Parlament egy olyan terv kidolgozására szólított fel, amely rövid távon biztosítja az Unió energiaellátásának biztonságát. 2022. május 31-i és június 23-i ülésén az Európai Tanács felkérte a Bizottságot, hogy sürgősen tegyen javaslatokat az esetleges jelentős ellátási zavarokra való felkészültség javítására a megfizethető árú energiaellátás biztosítása érdekében. Az Európai Tanács kérésére a Bizottság nemzetközi partnereinkkel együtt jelenleg tárja fel az emelkedő energiaárak megfékezésének módjait, ideértve adott esetben az ideiglenes behozatali árplafonok bevezetésének a megvalósíthatóságát is, továbbá folytatja az európai villamosenergia-piac működésének – ezen belül a gázárak által e tekintetben gyakorolt hatásnak – az optimalizálására irányuló munkát annak érdekében, hogy a villamosenergia-piac felkészültebb legyen arra, hogy ellenálljon a kirívó mértékű jövőbeli áringadozásoknak, megfizethető villamos energiát biztosítson, és teljes mértékben illeszkedjen egy dekarbonizált energiarendszerbe, az egységes piac integritásának megőrzése, a zöld átállásra irányuló ösztönzők fenntartása, az ellátásbiztonság megőrzése és az aránytalan költségvetési költségek elkerülése mellett.
- (8) Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 122. cikkének (1) bekezdése lehetővé teszi a Tanács számára, hogy a Bizottság javaslata alapján és a tagállamok közötti szolidaritás szellemében határozatot hozzon a gazdasági helyzetnek megfelelő intézkedésekről, különösen ha egyes termékekkel való ellátásban – ideértve mindenekelőtt az energia területét – súlyos nehézségek merülnek fel. Ilyen helyzetnek minősül annak kockázata, hogy az orosz gázszállítás – a fentieknek megfelelően – ez év végéig teljesen leáll.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1938 rendelete (2017. október 25.) a földgázellátás biztonságának megőrzését szolgáló intézkedésekről és a 994/2010/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről.

- (9) Tekintettel az Unió gázellátása megszakadásának közvetlen kockázatára, a tagállamoknak most kell intézkedéseket hozniuk annak érdekében, hogy a téli idény előtt csökkentsék nemzeti gázkeresletüket. Ez az önkéntes keresletcsökkentés különösen a tárolási kapacitások feltöltéséhez járulna hozzá, amelyek így a tél végén nem fognak kimerülni, lehetővé téve a 2023 februári és márciusi esetleges hideg időszakok kezelését, valamint megkönnyítve a tárolók feltöltését a 2023–2024-es téli ellátásbiztonság megfelelő szintjének biztosítása érdekében. A gáz iránti kereslet csökkentése hozzájárul a megfelelő ellátás biztosításához és az árak leszorításához is, ami az uniós fogyasztók javát szolgálja. Ezért a kereslet csökkentése érdekében hozott uniós szintű intézkedések valamennyi tagállam javát szolgálnák azáltal, hogy mérsékelnék a gazdaságukra gyakorolt jelentősebb hatás kockázatát.
- (10) Az önkéntes keresletcsökkentés mértéke figyelembe veszi azt a gázkeresleti volument, amellyel kapcsolatban fennáll a veszélye annak, hogy az orosz gázszállítás teljes leállása esetén kiesik az ellátásból. A csökkentés mértékének – az elmúlt 5 év átlagfogyasztásához való viszonyítás alapján – az összes tagállam tekintetében azonosnak kell lennie.
- (11) A gázellátás szintjének folyamatos és várhatóan súlyos romlásából eredő sajátos kihívások gyors kezelése és a tagállamok viszonylatában történő torzulások elkerülése érdekében a Tanács – a Bizottság javaslata alapján – végrehajtási határozat útján uniós riasztást hirdethet ki. A végrehajtási hatáskör Tanácsra ruházása megfelelően figyelembe veszi azon döntés politikai jellegét, amely az egész Unióra kiterjedő kötelező keresletcsökkentési kötelezettséget keletkeztet, és annak a tagállamokra gyakorolt horizontális hatásait. A javaslat benyújtása előtt a Bizottságnak konzultálnia kell az érintett kockázati csoportokkal és az (EU) 2017/1938 rendelet alapján létrehozott gázkoordinációs csoporttal (GCG). Uniós riasztást kizárólag abban az esetben lehetne kiadni, ha az önkéntes keresletcsökkentési intézkedések elégtelennek bizonyulnának a súlyos ellátási hiány kockázatának kezelésére. Lehetőséget kell biztosítani arra, hogy öt vagy több, hatáskörrel rendelkező tagállami hatóság, amely már nemzeti riasztást hirdetett ki, felkérje a Bizottságot arra, hogy uniós riasztás kihirdetésére irányuló javaslatot nyújtson be a Tanácsnak.

- (12) Az uniós riasztásnak olyan Unió-specifikus válságszintként kell szolgálnia, amelynek az (EU) 2017/1938 rendelet 11. cikkének (1) bekezdése szerinti nemzeti válságszintektől függetlenül kötelező keresletcsökkentést kell kiváltania. Az önkéntes intézkedések önmagukban nem feltétlenül elegendők az ellátás biztonságának és a piac működésének biztosításához. Ezért indokolt létrehozni egy új eszközt, amely lehetővé teszi valamennyi tagállam kötelezését a gázkereslet csökkentésére. Ennek kellő időben, még az ősz előtt működőképpé kell válnia. Az uniós riasztás kihirdetését követően a tagállamoknak előre meghatározott időn belül csökkenteniük kell a gázfogyasztásukat. A kötelező keresletcsökkentés volumene figyelembe veszi azt a gázkeresleti volument, amellyel kapcsolatban fennáll a veszélye annak, hogy az orosz gázszállítás teljes leállása esetén kiesik az ellátásból, és teljes mértékben figyelembe kell vennie a már elért bármely keresletcsökkenést. A kötelező keresletcsökkentési kötelezettség volumenének meghatározásakor figyelembe kell venni a tárolóknak az (EU) 2017/1938 rendelet 6. cikk d) pontjának (1) bekezdése szerint bejelentett feltöltési szintjét, a földgázforrások diverzifikálásával kapcsolatos fejleményeket, ideértve az LNG-ellátást is, valamint a tüzelőanyagok Unión belüli helyettesíthetőségével kapcsolatos fejleményeket.
- (12a) A tagállamok által az uniós riasztás kihirdetése előtt elért keresletcsökkentések tükröződnek majd a kötelező keresletcsökkentés volumenében.

- (13) Tekintettel a belső piac jelentős torzulásaira, amelyek akkor következhetnek be, ha a tagállamok koordinálatlan módon reagálnak az esetleges vagy tényleges további orosz ellátási zavarokra, alapvető fontosságú, hogy valamennyi tagállam a szolidaritás szellemében csökkentse gázkeresletét. Ezért valamennyi tagállamnak el kell érnie az önkéntes és kötelező csökkentési célokat. Noha egyes tagállamok jobban ki lehetnek téve az orosz szállítási zavarok hatásainak, ezek a hatások minden tagállamot hátrányosan érinthetnek; valamennyi tagállam hozzájárulhat az ilyen zavarok okozta gazdasági károk korlátozásához, akár azáltal, hogy további gázmennyiségeket szabadít fel a csővezetékes gázból vagy az LNG-szállítmányokból, hogy azokat a jelentős gázhiánnyal küzdő tagállamok felhasználhassák, akár azon pozitív hatás révén, amelyet a keresletcsökkenés a gázárakra valószínűleg gyakorolna, vagy akár annak elkerülésével, hogy a piac a koordinálatlan és egymásnak ellentmondó keresletcsökkentő intézkedések miatt torzuljon. Ebben a rendeletben tehát tükröződik az energiapolitikai szolidaritás elve, amelyet a Bíróság a közelmúltban az uniós jog alapelveként megerősített¹.
- (14) Ugyanakkor bizonyos tagállamok sajátos földrajzi vagy fizikai adottságaik miatt – például azért, mert nincsenek szinkronizálva az európai villamosenergia-rendszerrel, vagy nem állnak közvetlen összeköttetésben más tagállamok összekapcsolt gázrendszerével, – nem tudnak jelentős mennyiségű csővezetékes gázt felszabadítani más tagállamok javára. A tagállamok számára ezért lehetővé kell tenni, hogy egy vagy több okra hivatkozva korlátozhassák a kötelező keresletcsökkentési kötelezettséget. Az érintett tagállamoknak kötelezettséget kell vállalniuk arra, hogy mindent megtesznek az összeköttetési hiányosságok mielőbbi megszüntetése érdekében.

¹ A C-848/19. P. sz. (Németország kontra Lengyelország) ügyben hozott ítélet.

- (14aa) A 347/2013/EU rendelet keretét hoz létre a tagállamok és az érintett érdekelt felek számára, hogy egy regionális környezetben együtt dolgozzanak a jobban összekapcsolt energiahálózatok kifejlesztésén különösen azzal a céllal, hogy elősegítsék az európai energiapiacoktól jelenleg elszigetelt régiók bekapcsolását, a meglévő határokon átnyúló hálózati összekapcsolódások erősítését és a határokon átnyúló új hálózati összekapcsolódások előmozdítását. A határokon átnyúló hálózati összekapcsolódások jelentősen hozzájárulnak az ellátás biztonságához. Az Oroszországból érkező gázellátás jelenlegi zavaraira tekintettel e határokon átnyúló hálózati összekapcsolódások kulcsszerepet játszanak a belső energiapiac működésének biztosításában és – a szolidaritás jegyében – a gáz más tagállamokba történő elosztásában. Ezzel összefüggésben a tagállamoknak folytatniuk kell a hálózataik jobb integrációjára tett erőfeszítéseiket, többek között azáltal, hogy értékelik a határokon átnyúló új hálózati összekapcsolódások kapacitásának az (EU) 2022/869 rendelet célkitűzéseivel összhangban történő potenciális növelését.
- (14a) Az (EU) 2022/1032 rendelet gáztárolással kapcsolatos célkitűzéseinek a megvalósítására tett tagállami erőfeszítések elősegítése érdekében, a tagállamok által tárolásra felhasznált gáznak a 2022. augusztus 1-jei köztes célértéket meghaladó volumenét is figyelembe kell venni a kötelező keresletcsökkentésük arányának meghatározásához.
- (14b) Ezenfelül, annak megfelelő figyelembevételére érdekében, hogy a tagállamok kritikus fontosságú iparágai erősen gázfüggőek, a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy a kötelező keresletcsökkentésük volumenének meghatározása során kizárják az említett iparágak gázfogyasztását. A Bizottság általi nyomon követés révén biztosítani kell, hogy a nemzeti korlátozások ne járjanak a belső piac indokolatlan torzulásaival. A tagállamok számára lehetővé kell tenni azt is, hogy korlátozzák a kötelező keresletcsökkentésük arányát, amennyiben ez szükséges a más tagállamokba irányuló gázellátás maximalizálásához, és hogy igazolni tudják, hogy a más tagállamokkal fennálló rendszerösszekötő kereskedelmi exportkapacitásaikat vagy belföldi LNG-infrastruktúrájukat arra használják, hogy a gázt a lehető legnagyobb mértékben más tagállamokba irányítsák át. A Bizottságnak nyomon kell követnie, hogy az említett eltérések alkalmazásának feltételei teljesülnek-e.

- (14c) A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy az összeköttetésben lévő tagállamok sajátos keresleti viszonyaira tekintettel ideiglenesen korlátozzák a kötelező keresletcsökkentést, amennyiben az az energiaellátás biztonságának garantálásához szükséges, így például akkor is, amikor egy tagállam az (EU) 2019/941 rendeletben említett villamosenergia-válsággal szembesül. Figyelembe kell venni az (EU) 2017/1938 rendelet Ia. mellékletében említett köztes célértéket meghaladó tárolókapacitást és tárolási szintet is.
- (15) Lehetővé kell tenni, hogy a tagállamok szabadon megválaszthassák a keresletcsökkentés eléréséhez szükséges megfelelő intézkedéseket. A megfelelő keresletcsökkentő intézkedések meghatározása és a felhasználói csoportok előnyben részesítése során a tagállamoknak fontolóra kell venniük a 2022. július 20-i „Gázmegtakarítás a téli ellátásbiztonságért” című közleményben meghatározott intézkedések alkalmazását. A tagállamoknak különösen olyan gazdaságilag hatékony intézkedéseket kell mérlegelniük, mint az árverések vagy a pályázati rendszerek, amelyek révén a tagállamok gazdaságilag hatékony módon ösztönözhetik a fogyasztás csökkentését. A nemzeti szinten hozott intézkedések az érintett piaci szereplőknek nyújtott pénzügyi ösztönzőket vagy ellentételezéseket is magukban foglalhatnak.
- (16) A tagállamok által a keresletcsökkentés elérése érdekében hozott valamennyi intézkedésnek összhangban kell lennie az uniós joggal és különösen az (EU) 2017/1938 rendelettel. Konkrétan, az ilyen intézkedéseknek szükségesnek, egyértelműen meghatározottnak, átláthatónak, arányosnak, megkülönböztetéstől mentesnek és ellenőrizhetőnek kell lenniük, nem torzíthatják indokolatlanul a versenyt vagy a belső gázpiac megfelelő működését, és nem veszélyeztethetik más tagállamok vagy az Unió gázellátásának biztonságát. Ellátásbiztonsági válság esetén figyelembe kell venni a védett felhasználók érdekét is, többek közt a központi fűtési rendszerek gázellátása tekintetében is.
- (17) A keresletcsökkentő intézkedések koordinált módon történő végrehajtásának biztosítása érdekében a tagállamoknak rendszeres együttműködést kell kialakítaniuk az (EU) 2017/1938 rendelet I. mellékletében meghatározott minden egyes kockázati csoporton belül. A tagállamok szabadon megállapodhatnak az adott régió számára legalkalmasabb koordinációs intézkedésekről. A Bizottságnak és a gázkoordinációs csoportnak képesnek kell lennie arra, hogy áttekintést kapjon a tagállamok által végrehajtott nemzeti intézkedésekről, és megossza az intézkedések kockázati csoportokon belüli összehangolására vonatkozó bevált gyakorlatokat. A tagállamoknak más szerveket is fel kell használniuk tevékenységük összehangolására.

- (18) Annak biztosítása érdekében, hogy a nemzeti vészhelyzeti tervekben tükröződjön az e rendeletben meghatározott önkéntes vagy kötelező keresletcsökkentés, minden tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságának meg kell tennie a szükséges lépéseket az (EU) 2017/1938 rendelet 11. cikkében említett nemzeti vészhelyzeti terv 2022. október 31-ig történő naprakésszé tétele érdekében. Tekintettel a naprakésszé tétel rövid határidejére, az (EU) 2017/1938 rendelet 8. cikkének (6)–(11) bekezdése szerinti koordinációs eljárások nem alkalmazandók. A tagállamoknak azonban konzultálniuk kell a többi tagállammal a vészhelyzeti tervek naprakésszé tételéről. A Bizottságnak össze kell hívnia a gázkoordinációs csoportot, a kockázati csoportokat vagy más érintett szerveket, hogy megvitassák a keresletcsökkentési intézkedésekkel kapcsolatos lehetséges kérdéseket.
- (19) A rendszeres és hatékony nyomon követés és jelentéstétel elengedhetetlen a tagállamok által az önkéntes és kötelező keresletcsökkentési intézkedések végrehajtása terén elért előrehaladás értékeléséhez, valamint az intézkedések társadalmi-gazdasági hatásának és a foglalkoztatásra gyakorolt hatásának méréséhez. Az egyes tagállamok hatáskörrel rendelkező hatósága vagy az adott tagállam által kijelölt más szervezet köteles nyomon követni a területén megvalósuló keresletcsökkentést, valamint rendszeresen jelenteni az eredményeket a Bizottságnak. A gázkoordinációs csoportnak segítenie kell a Bizottságot a keresletcsökkentési kötelezettségek nyomon követésében.
- (20) Az Unió egészét érő jelentős gazdasági károk megelőzése érdekében alapvető fontosságú, hogy a riasztási szakaszban minden egyes tagállam csökkentse keresletét. Ez biztosítja, hogy a gáz mindenki számára elegendő legyen, még télen is. A kereslet Unió-szerte történő csökkentése a szolidaritás Szerződésben rögzített elvének kifejeződése. Ezért indokolt, hogy a Bizottság szigorúan felügyelje, hogy a kötelező keresletcsökkentést a tagállamok végrehajtják-e. Abban az esetben, ha a Bizottság annak kockázatát állapítja meg, hogy egy tagállam esetleg nem képes teljesíteni az 5. cikk szerinti kötelező keresletcsökkentési kötelezettséget, a Bizottságnak képesnek kell lennie arra, hogy felszólítsa a tagállamot egy olyan terv benyújtására, amely meghatározza a kötelező keresletcsökkentési kötelezettség hatékony teljesítéséhez szükséges stratégiát és intézkedéseket. Az adott tagállamnak kellőképpen figyelembe kell vennie a tervvel kapcsolatos bizottsági észrevételeket és javaslatokat.

- (20a) Mivel a szolidaritás elve minden tagállamnak jogot biztosít arra, hogy bizonyos körülmények között a szomszédos tagállamok által támogatásban részesüljenek, azoknak a tagállamoknak, amelyek ilyen támogatást kérhetnek, szintén a szolidaritás szellemében kell eljárniuk, amikor hazai gázkeresletük csökkentéséről van szó. Ezért mielőtt egy tagállam az (EU) 2017/1938 rendelet 13. cikke szerinti szolidaritási intézkedést kérelmezi, végre kell hajtania az összes megfelelő gázkereslet-csökkentési intézkedést. A Bizottságnak képesnek kell lennie arra, hogy felszólítsa a szolidaritási intézkedést kérő tagállamot, hogy nyújtson be a gázkereslet esetleges további csökkentését célzó intézkedéseket tartalmazó tervet. A Bizottság által a tervvel kapcsolatban esetlegesen tett észrevételeket kellőképpen figyelembe kell venni.
- (21) A Bizottságnak rendszeresen tájékoztatnia kell az Európai Parlamentet és a Tanácsot e rendelet végrehajtásáról.
- (22) Tekintettel arra, hogy az Ukrajna elleni orosz katonai agresszió közvetlenül veszélyezteti a földgázellátás biztonságát, e rendeletnek sürgősen hatályba kell lépnie.
- (23) Figyelemmel az e rendeletben foglalt intézkedések rendkívüli jellegére, ezt a rendeletet a hatálybalépését követően egy évig kell alkalmazni. E rendelet alkalmazásának kezdetét követően [...] 9 hónappal a Bizottságnak jelentést kell tennie a rendelet működéséről a Tanácsnak, és adott esetben javasolhatja a rendelet érvényességének meghosszabbítását.
- (24) Mivel e rendelet céljait a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban e célok jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat a szubszidiaritásnak az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt elvével összhangban. Az arányosságnak az említett cikkben foglalt elvével összhangban ez a rendelet nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Tárgy és hatály

Ez a rendelet szabályokat állapít meg a gázellátás súlyos nehézségeinek kezelésére azzal a céllal, hogy a szolidaritás szellemében megőrizze az EU gázellátásának biztonságát. Ezek a rendelkezések magukban foglalják a gázkereslet csökkentésére irányuló nemzeti intézkedések jobb koordinációját, nyomon követését és az intézkedésekkel kapcsolatos jelentéstételt, valamint a Tanács azon lehetőségét, hogy a Bizottság javaslatára specifikus válságszintet képviselő uniós riasztást hirdessen ki, amely az egész Unióra kiterjedő kötelező keresletcsökkentési kötelezettséget von maga után.

2. cikk

Fogalommeghatározások

E rendelet alkalmazásában:

1. „hatáskörrel rendelkező hatóság”: nemzeti kormányzati hatóság vagy nemzeti szabályozó hatóság, amely az adott tagállam által kijelölt hatóságként biztosítja az (EU) 2017/1938 rendeletben előírt intézkedések végrehajtását;
2. „uniós riasztás”: olyan Unió-specifikus válságszint, amely kötelező keresletcsökkentést vált ki, és amely nem kapcsolódik az (EU) 2017/1938 rendelet 11. cikkének (1) bekezdése szerinti válságszintek egyikéhez sem;
3. „gázfogyasztás”: a tagállam területén folytatott tevékenységekhez szükséges teljes földgázellátás, ideértve a háztartások, az ipar végső fogyasztását és a villamosenergia-termelést, de kizárva többek között a tárolók feltöltésére használt gázt, a „gázellátás, -átalakítás és -fogyasztás” fogalmának az Eurostat által használt meghatározásával összhangban;

4. „alapanyag”: a földgáznak az Eurostat „energiamérlegeiben” említettek szerinti, nem energetikai célú felhasználása;
5. „referencia-gázfogyasztás”: a tagállam átlagos gázfogyasztásának volumene a referenciaidőszak alatt; azon tagállamok esetében, ahol a gázfogyasztás 2021. augusztus 1. és 2022. március 31. között legalább 8 %-kal nőtt a referencia-időszak alatti átlagos gázfogyasztáshoz képest, a referencia-gázfogyasztás csak a 2021. augusztus 1. és 2022. március 31. közötti gázfogyasztás volumenét jelenti;
6. „referencia-időszak”: az e rendelet hatálybalépését megelőző öt egymást követő évben augusztus 1. és március 31. közötti időszak, amely a 2017. augusztus 1. és 2018. március 31. közötti időszakkal kezdődik;
7. „feltöltési célérték”: az (EU) 2017/1938 rendelet 2. cikkének 17. pontjában meghatározott köztes célérték.

3. cikk

A kereslet önkéntes csökkentése

A tagállamok minden tőlük telhetőt megtesznek annak érdekében, hogy 2022. augusztus 1. és 2023. március 31. között legalább 15 %-kal csökkentsék nemzeti gázfogyasztásukat az e rendelet hatálybalépését megelőző öt év augusztus 1. és március 31. között mért átlagos gázfogyasztásához képest („önkéntes keresletcsökkentés”). Ezekre az önkéntes keresletcsökkentő intézkedésekre a 6., 7. és 8. cikket kell alkalmazni.

4. cikk

Az uniós riasztás Tanács általi kihirdetése

- (1) A Tanács – a Bizottság javaslata alapján, végrehajtási határozat útján – uniós riasztást hirdethet ki. [...]
- (1a) A Bizottság abban az esetben nyújtja be a fenti uniós riasztás kihirdetésére irányuló javaslatot, ha úgy ítéli meg, hogy fennáll a súlyos gázellátási hiány vagy a rendkívül magas gázkereslet jelentős kockázata, amelynek kezelésére a 3. cikkben foglalt intézkedések ugyan nem elégségesek, és amely az uniós gázellátási helyzet jelentős romlását eredményezi, azonban amelynek esetében a piac továbbra is képes kezelni a zavart anélkül, hogy nem piaci alapú intézkedésekhez kellene folyamodni.
- (1ab) A Bizottság akkor is az uniós riasztás kihirdetésére irányuló javaslatot nyújt be a Tanácsnak, ha ezt öt vagy több olyan illetékes hatóság kéri, amelyek az (EU) 2017/1938 rendelet 11. cikkének (1) bekezdése alapján már nemzeti szintű riasztást hirdettek ki.
- (1b) A Tanács minősített többséggel módosíthatja a Bizottság javaslatát.
- (2) Az uniós riasztás kihirdetésére irányuló javaslat Tanácsnak történő benyújtása előtt a Bizottság konzultációt folytat az (EU) 2017/1938 rendelet I. mellékletében meghatározott érintett kockázati csoportokkal és a gázkoordinációs csoporttal.
- (3) A Bizottság javaslata alapján a Tanács – végrehajtási határozat útján – megszüntetheti az uniós riasztást és az 5. cikk szerinti kötelezettségeket. A Bizottság az említett végrehajtási határozatra irányuló javaslatot abban az esetben nyújtja be a Tanácsnak, ha a helyzet értékelése nyomán – valamint az (EU) 2017/1938 rendelet I. mellékletében meghatározott érintett kockázati csoportokkal és a gázkoordinációs csoporttal folytatott konzultációt követően – úgy ítéli meg, hogy az uniós riasztás fenntartásának indoka már nem áll fenn.

Kötelező keresletcsökkentés uniós riasztás esetén

- (1) Amennyiben a Tanács uniós riasztást hirdet ki, minden tagállam a (2) bekezdésnek megfelelően csökkenti földgázfogyasztását (a továbbiakban: kötelező keresletcsökkentés).
- (2) A kötelező keresletcsökkentés céljából – amíg az uniós riasztás érvényben van – az egyes tagállamok teljes gázfogyasztásának a 2022. augusztus 1-jétől 2023. március 31-ig tartó időszakban (a továbbiakban: csökkentési időszak) 15 %-kal alacsonyabbnak kell lennie a referencia-gázfogyasztáshoz képest. A kötelező keresletcsökkentés céljából figyelembe kell venni az uniós riasztást megelőző időszakban a tagállamok által elért keresletcsökkentést.
- (2a) Azok a tagállamok, amelyek villamosenergia-rendszere csak valamely harmadik ország villamosenergia-rendszerével van szinkronizálva, mindaddig mentesülnek a (2) bekezdés alkalmazása alól, amennyiben e harmadik ország rendszeréről leválasztják őket, amíg az energiarendszer biztonságos és megbízható működésének biztosításához szigetüzemben működő energiarendszer-szolgáltatás, illetve az energiaátviteli rendszer üzemeltetőjének nyújtott egyéb szolgáltatások szükségesek.
- (2b) A tagállamok mindaddig mentesülnek a (2) bekezdés alkalmazása alól, amíg az adott tagállam nem áll közvetlen összeköttetésben más tagállamok összekapcsolt gázrendszerével.
- (2c) A (2) bekezdés szerinti kötelező keresletcsökkentési célérték kiszámításához használt referencia-gázfogyasztást a tagállamok az (EU) 2017/1938 rendelet Ia. mellékletében 2022. augusztus 1-jére meghatározott feltöltési célértékük és az általuk 2022. augusztus 1-jén tárolt gáz tényleges volumene közötti különbséggel megegyező gázmennyiséggel csökkenthetik, amennyiben az említett időpontban teljesítik a köztes célértéket.

- (2d) A (2) bekezdés szerinti kötelező keresletcsökkentési célérték kiszámításához használt referencia-gázfogyasztást a tagállamok a referenciaidőszak alatt alapanyagként elfogyasztott gáz volumenével csökkenthetik.
- (2e) A tagállamok a kötelező keresletcsökkentést 8 százalékponttal korlátozhatják, feltéve, hogy bizonyítani tudják, hogy a más tagállamokkal való, nem megszakítható műszaki kiviteli kapacitásuk nem éri el a 2021. évi gázfogyasztásuk 50 százalékát, valamint hogy a más tagállamok felé irányuló rendszerösszekötő kapacitásukat az eltéréstől való értesítés előtt legalább egy hónapig ténylegesen a legalább 90 %-os szinten történő gázszállításra fordították, kivéve, ha a tagállamok bizonyítani tudják a kereslet hiányát és a kapacitás maximalizálását, belföldi LNG-létesítményeik pedig kereskedelmileg és műszakilag készen állnak arra, hogy a gázt – a piac által igényelt volumen erejéig – más tagállamok felé irányítsák át.
- (2j) A villamosenergia-válsággal szembesülő tagállamok ideiglenesen korlátozhatják a (2) bekezdés szerinti kötelező keresletcsökkentést, mégpedig arra a szintre, amely az energiaellátással kapcsolatos kockázat mérsékléséhez szükséges, amennyiben nem áll rendelkezésre más olyan gazdasági alternatíva, amely a villamosenergia-előállításához szükséges gáz felváltását az ellátás súlyos veszélyeztetése nélkül tenné lehetővé. Ebben az esetben az adott tagállam értesítést küld a korlátozás indokairól, és elegendő bizonyítékot mutat fel a korlátozást igazoló kivételes körülmények igazolására. Amennyiben szükséges, a tagállam naprakészé teszi az (EU) 2019/941 rendelet 10. cikke szerinti kockázati készülségi tervét.
- (2k) A tagállam tájékoztatja a Bizottságot a kötelező keresletcsökkentésnek a (2c), (2d), (2e) és (2j) bekezdés szerinti korlátozását célzó döntéséről, egyúttal megfelelő bizonyítékot szolgáltat arra, hogy teljesültek a kötelező keresletcsökkentés korlátozásának feltételei. A (2c), a (2d) és a (2e) bekezdésben említett értesítés már e rendelet hatálybalépését követően megtörténhet, és legkésőbb az uniós riasztás kihirdetése után két héttel kerülhet rá sor. A (2j) bekezdésben említett értesítésre legkésőbb az ugyanabban a bekezdésben említett villamosenergia- válság bekövetkezte után két héttel kerülhet sor. Az adott tagállam tájékoztatja szándékáról a gázkoordinációs csoportot és a kockázati csoportokat is.

- (2l) Az értesítés alapján, valamint a gázkoordinációs csoporttal és a kockázati csoportokkal folytatott konzultációt követően a Bizottság felméri, hogy teljesülnek-e a korlátozásra vonatkozó, a (2c), a (2d), a (2e) és a (2j) bekezdés szerinti feltételek. Amennyiben a Bizottság azt állapítja meg, hogy a korlátozás nem indokolt, véleményt fogad el, amelyben megjelöli annak okait, hogy a tagállamoknak miért kellene megszüntetniük vagy módosítaniuk a kötelező keresletcsökkentés korlátozását. A véleményt legkésőbb a (2e) bekezdés szerinti, hiánytalanul megküldött értesítést követő 30 munkanap elteltével el kell fogadni.
- (2m) Amennyiben a kötelező keresletcsökkentés korlátozására vonatkozó, a (2c), a (2d), a (2e) és a (2j) bekezdésben szereplő feltételek már nem teljesülnek, a tagállamok a (2) bekezdés szerinti kötelező csökkentési célértéket alkalmazzák.
- (2n) A Bizottság folyamatosan nyomon követi, hogy teljesülnek-e a kötelező keresletcsökkentés korlátozására vonatkozó, a (2c), a (2d), a (2e) és a (2j) bekezdésben szereplő feltételek.
- (7) A kötelező keresletcsökkentő intézkedésekre – a hatályos hosszú távú szerződések sérelme nélkül – a 6., a 7. és a 8. cikk alkalmazandó.

6. cikk

Gázkereslet-csökkentést célzó intézkedések

- (1) Lehetővé kell tenni, hogy a tagállamok szabadon megválaszthassák a megfelelő keresletcsökkentési intézkedéseket. A 3. és az 5. cikkben említett intézkedéseknek egyértelműen meghatározottaknak, átláthatóknak, arányosaknak, megkülönböztetésmenteseknek és ellenőrizhetőeknek kell lenniük. Az intézkedések kiválasztásakor a tagállamok figyelembe veszik az (EU) 2017/1938 rendeletben meghatározott elveket. Az intézkedésekkel kapcsolatos követelmények különösen a következők:
- a) nem torzíthatják indokolatlanul a versenyt vagy a belső gázpiac megfelelő működését;
 - aa) nem veszélyeztethetik más tagállamok vagy az Unió gázellátásának biztonságát;

- c) a védett felhasználók tekintetében meg kell felelniük az (EU) 2017/1938 rendeletben foglalt [...] rendelkezéseknek.
- (2) Keresletcsökkentő intézkedések meghozatalakor a tagállamoknak olyan objektív és átlátható kritériumok alapján kell rangsorolniuk az (EU) 2017/1938 rendelet 2. cikke (5) bekezdésének értelmében vett védett felhasználóktól eltérő felhasználókat érintő intézkedéseket – illetve adott esetben kizárni felhasználókat az ilyen intézkedések hatálya alól –, amelyek figyelembe veszik a szóban forgó felhasználók gazdasági jelentőségét, valamint többek között a következő elemeket:
- a) az ellátási zavar hatása a társadalom számára kritikus ellátási láncokra;
- b) a más tagállamokban jelentkező, különösen a társadalom számára kritikus fontosságú downstream ágazatok ellátási láncaira gyakorolt lehetséges negatív hatások;
- c) az ipari létesítményekben keletkező, potenciálisan tartós károk;
- d) a fogyasztás csökkentésének és a termékek helyettesítésének lehetősége az Unióban.
- (3) A kereslet csökkentésére irányuló intézkedések meghozatalakor a tagállamok mérlegelik a villamosenergia-ágazatban felhasznált gáz csökkentésére irányuló intézkedéseket, az iparban a tüzelőanyag-váltás ösztönzését célzó intézkedéseket, a nemzeti figyelemfelkeltő kampányokat, a fűtés és hűtés mérséklésére, valamint a más tüzelőanyagokra való átállásra és az ipari felhasználás csökkentésére irányuló célzott kötelezettségeket.

7. cikk

A keresletcsökkentő intézkedések összehangolása

- (1) A 3. és az 5. cikk szerinti önkéntes és kötelező keresletcsökkentő intézkedések megfelelő összehangolásának biztosítása érdekében a tagállamok együttműködnek egymással az (EU) 2017/1938 rendelet I. mellékletében meghatározott egyes érintett kockázati csoportokon belül.
- (2) Minden tagállam illetékes hatósága legkésőbb [2022. október 31]-ig naprakésszé teszi az (EU) 2017/1938 rendelet 8. cikke alapján létrehozott nemzeti vészhelyzeti tervét, hogy az tükrözze az önkéntes keresletcsökkentést. A 4. cikk szerinti uniós riasztás kihirdetése esetén minden tagállam adott esetben naprakésszé teszi nemzeti vészhelyzeti tervét is. Az (EU) 2017/1938 rendelet 8. cikkének (6)–(10) bekezdése nem alkalmazandó a nemzeti vészhelyzeti tervek e bekezdés szerinti naprakésszé tételére.
- (3) A tagállamok a felülvizsgált vészhelyzeti tervek elfogadása előtt konzultálnak a Bizottsággal és az érintett kockázati csoportokkal. A Bizottság összehívhatja a gázkoordinációs csoport és a kockázati csoportok üléseit – figyelembe véve a tagállamok ezzel összefüggésben kifejtett véleményét –, hogy megvitassák a nemzeti keresletcsökkentő intézkedésekkel kapcsolatos kérdéseket.

8. cikk

Nyomon követés és érvényre juttatás

- (1) Az egyes tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságai figyelemmel kísérik a keresletcsökkentő intézkedések területükön történő végrehajtását. A tagállamok kéthavonta, de legkésőbb a következő hónap 15. napjáig jelentést tesznek a Bizottságnak az elért keresletcsökkentésről. A gázkoordinációs csoport és a kockázati csoportok segítik a Bizottságot az önkéntes és kötelező keresletcsökkentés nyomon követésében.

- (2) Arra az esetre, ha a jelentett keresletcsökkentési adatok alapján a Bizottság megállapítja annak kockázatát, hogy egy tagállam esetleg nem fogja tudni teljesíteni az 5. cikk szerinti kötelező keresletcsökkentési kötelezettséget, a Bizottság felszólítja a tagállamot egy olyan terv benyújtására, amely meghatározza a keresletcsökkentési kötelezettség hatékony teljesítéséhez szükséges stratégiát. A Bizottság felszólítja továbbá az (EU) 2017/1938 rendelet 13. cikke alapján szolidaritási intézkedést kérő tagállamot, hogy az (EU) 2017/1938 rendelet 13. cikke (3) bekezdésének b) pontjával összhangban nyújtson be egy olyan tervet, amely meghatározza a gázkereslet esetleges további csökkentésére irányuló stratégiát. A Bizottság mindkét esetben a benyújtott tervekkel kapcsolatos észrevételeket és javaslatokat tartalmazó véleményt bocsát ki – amelyeket a tagállamnak kellőképpen figyelembe kell vennie –, és tájékoztatja a Tanácsot véleményéről.
- (3) A Bizottság rendszeresen tájékoztatja az Európai Parlamentet és a Tanácsot e rendelet végrehajtásáról.

8a. cikk

Felülvizsgálat

A Bizottság legkésőbb 2023. május 1-jéig elvégzi e rendelet felülvizsgálatát az Unió gázellátásának általános helyzetére tekintettel, és a felülvizsgálat főbb megállapításairól jelentést tesz a Tanácsnak. E jelentés alapján a Bizottság különösen azt javasolhatja, hogy hosszabbítsák meg e rendelet érvényességét.

9. cikk

Hatálybalépés és alkalmazás

Ez a rendelet az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését követő napon lép hatályba.

Ezt a rendeletet a hatálybalépésétől számított egy évig kell alkalmazni.

Ez a rendelet a Szerződéseknek megfelelően teljes egészében kötelező, és közvetlenül alkalmazandó a tagállamokban.

Kelt Brüsszelben,

a Tanács részéről

az elnök
